

Sygn. akt II AKa 44/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Danuta Matuszewska

Sędziowie: SSA Krzysztof Ciemnoczołowski (spr.)

SSO del. Marek Kapała

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Bielska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) w G. A. K.

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2018 r.

sprawy skazanego

J. G. s. L., ur. (...) w G.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 27 lipca 2017 r., sygn. akt **XIV K 70/17**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną wobec skazanego J. G. karę łączną pozbawienia wolności obniża do 6 (sześciu) lat,
a orzeczoną wobec tego skazanego karę łączną grzywny obniża do 350 (trzystu pięćdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na 10 (dziesięć) złotych;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

III. zwalnia skazanego od wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku rozpoznawał sprawę w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec J. G., skazanego następującymi wyrokami:

1) Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 31 maja 2005 r. w sprawie XIV K 813/05 za przestępstwo z art. 178a § 1 kk, popełnione w dniu 10 kwietnia 2005 r., za które wymierzono mu karę 8 (ośmiu) miesięcy nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 (dwudziestu pięciu) godzin w stosunku miesięcznym. Kara została wykonana do dnia 27 lutego 2007 r.;

2) Sądu Rejonowego w Pile z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie II K 1050/03 za przestępstwo z art. 44 ust. 2 w zw. z art. 43 ust. 3 i art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, za które wymierzono karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności i grzywnę w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) złotych. Kara pozbawienia wolności została wykonana o okresach od 12 lipca 2003 r. do 4 sierpnia 2004 r. i od 22 listopada 2005 r. do 30 października 2007 r.;

3) Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie II K 302/06 za 4 przestępstwa z art. 286 § 2 kk, popełnione w dniu 27 września 2009 r., popełnione w dniach 14 października 2005 r., 27 września 2005 r., 13 października 2005 r. i 7 października 2005 r., za które, przy zastosowaniu art. 91 § 1 kk wymierzono karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności. Kara pozbawienia wolności została wykonana w okresie od 28 lipca 2008 r. do 28 lipca 2010 r.;

4) Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie XI K 566/15 za przestępstwo z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełnione w dniu 15 kwietnia 2015 r., za które wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 (sto) stawek dziennych grzywny po 20 (dwadzieścia) zł. Kara ta podlega wykonaniu w okresie od 13 grudnia 2020 r. do 25 października 2022 r.;

5) Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 18 lipca 2014 r. w sprawie XIV K 47/09 zmienionego następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 września 2016 r. w sprawie II AKa 111/16 za przestępstwa:

- z art. 258 § 1 kk, popełnione w okresie od 1 stycznia 2003 r. do 12 lipca 2003 r. i od 4 sierpnia 2004 r. do 22 listopada 2005 r., za które wymierzono mu jednostkową karę 1 roku pozbawienia wolności;

- z art. 286 § 1 kk, art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk, art. 13 § 2 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk, popełniony w okresie od 17 sierpnia 2005 r. do 22 listopada 2005 r., za które wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych grzywny po 10 zł;

- ciąg przestępstw z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk w zb. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk oraz z art. 282 kk w zb. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk, popełnionych w okresie od 12 września 2005 r. do 4 listopada 2005 r., za które, przy zastosowaniu art. 91 § 1 kk wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych grzywny po 10 zł;

- z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 43 ust. 3 w zb. z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 kk, popełniony latem 2003 r., do dnia 13 lipca 2003 r., za który wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny po 10 zł;

- z art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., popełniony w dniu 22 listopada 2005 r., za który wymierzono mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

które to kary następnie połączono, wymierzając karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 300 (trzysta) stawek dziennych grzywny po 10 (dziesięć) zł każda. Kara ta jest wykonywana w okresie od 16 marca 2017 r. do 13 grudnia 2020 r.;

6) Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie II K 284/15 za przestępstwo z art. 177 § 2 kk, popełnione w dniu 6 września 2014 r., za które wymierzono mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby wynoszący 3 lata. Koniec okresu próby przypada na dzień 8 lutego 2020 r.

Wyrokiem z dnia 27 lipca 2017 r., XIV K 70/17, Sąd Okręgowy w Gdańsku orzekł:

I. na podstawie art. 85 § 1 i 2 kk, art. 85a kk, art. 86 § 1 kk, art. 89 § 1 i 1b kk połączył skazanemu J. G. następujące kary pozbawienia wolności i kary łączne pozbawienia wolności, orzeczone prawomocnymi wyrokami następujących sądów :

- karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 18 lipca 2014 r. w sprawie XIV K 47/09 zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 września 2016 r. w sprawie II AKa 111/16;

- karę 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie XI K 566/15;

- karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie II K 284/15 – przyjmując, iż jest ona równoważna karze 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania;

i wymierzył w to miejsce karę łączną 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 85 § 1 i 2 kk, art. 85a kk, art. 86 § 1 i 2 kk połączył skazanemu J. G. następujące jednostkowe kary grzywny, orzeczone prawomocnymi wyrokami następujących sądów:

- 300 (trzysta) stawek dziennych grzywny po 10 (dziesięć) zł każda, orzeczoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 18 lipca 2014 r. w sprawie XIV K 47/09 zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 września 2016 r. w sprawie II AKa 111/16;

- 100 (sto) stawek dziennych grzywny po 20 (dwadzieścia) zł każda, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie XI K 566/15;

wymierzając w to miejsce karę łączną grzywny w wymiarze 400 (czterystu) stawek dziennych grzywny, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięć) złotych.

III. na podstawie art. 63 § 1 kk w zw. z art. 577 kpk zaliczył skazanemu J. G. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności, orzeczonej w punkcie I wyroku, następujące okresy:

- od dnia 30 października 2007 r. do dnia 28 lipca 2008 r. – odbyty w sprawie XIV K 47/09 Sądu Okręgowego w Gdańsku;

- od dnia 15 kwietnia 2015 r. do dnia 30 listopada 2015 r. – odbyty w sprawie XI K 566/15 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku;

IV. na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, obejmującego skazania orzeczone pozostałymi wyrokami

V. na mocy art. 626 § 1 kpk i art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca skazanego w punktach I, II, III i IV, zarzucając rażąco surowość kary łącznej pozbawienia wolności oraz kary łącznej grzywny, a to wobec bezpodstawnego niezastosowania zasady pełnej absorpcji. W związku z tym wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I i II poprzez wymierzenie skazanemu nowych kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji.

W pisemnej odpowiedzi na apelację prokurator wniósł o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Podczas rozprawy odwoławczej skazany wniósł o zastosowanie przy łączeniu kar przepisów obowiązujących poprzednio, gdyż w jego ocenie są dla niego korzystniejsze.

Wyrokiem z dnia 14 marca 2018 roku, Sąd Apelacyjny w Gdańsku orzekł:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną wobec skazanego J. G. karę łączną pozbawienia wolności obniżył do 6 (sześciu) lat, a orzeczoną wobec tego skazanego karę łączną grzywny obniżył do 350 (trzystu pięćdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na 10 (dziesięć) złotych,

II. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części,

III. zwolnił skazanego od wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się częściowo trafną, gdyż skutkiem jej rozpoznania było obniżenie, aczkolwiek nie w sposób wnioskowany przez obrońcę, kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny.

Przed umotywowaniem powyższego stanowiska należy stwierdzić, że Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw, by z urzędu, niezależnie od zarzutów i wniosków apelacyjnych, zmienić zaskarżony wyrok w zakresie wyrażonym przez skazanego podczas rozprawy odwoławczej, tj. poprzez zastosowanie przepisów obowiązujących przed dniem 1 lipca 2015 roku. Taka zmiana byłaby konieczna, gdyby rzeczywiście, jak oświadczył skazany, byłoby to dla niego korzystniejsze. Jednakże za trafne uznać należy stanowisko zaprezentowane obszernie przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym zastosowanie przepisów sprzed nowelizacji, powodowałoby konieczność orzeczenia aż trzech odrębnych kar łącznych, których maksymalny możliwy wymiar znacznie przekroczyłby maksymalny wymiar kary łącznej, możliwej do orzeczenia na podstawie nowych przepisów. Nie ulega również wątpliwości, że przy założeniu, iż skazany nie zasługuje na zastosowanie zasady pełnej absorpcji (o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia), nadto przy uwzględnieniu, że część kar już odbył, realny wymiar kar łącznych, które musiałby odbyć w przypadku zastosowania przepisów obowiązujących poprzednio, przekroczyłby wymiar kary łącznej orzeczonej przez Sąd Okręgowy, uwzględniając korektę, wynikającą z wyroku Sądu Apelacyjnego. Tym samym należało uznać, że oparcie orzeczenia przez Sąd Okręgowy na aktualnym stanie prawnym, co do zasady było dla skazanego względniejsze.

Obniżając skazanemu wymiar kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny, Sąd odwoławczy przede wszystkim stanął na stanowisku, że Sąd I instancji był niekonsekwentny, skoro w przypadku kary łącznej pozbawienia wolności zastosował zasadę asperacji, a w przypadku kary łącznej grzywny, zasadę kumulacji. Skoro bowiem, zgodnie z art. 85a k.k., orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, to nie ma podstaw, by stwierdzić, że w przypadku kary łącznej pozbawienia wolności, dla osiągnięcia przez nią celów z zakresu prewencji szczególnej i ogólnej, wystarczające będzie częściowe pochłonięcie kar łagodniejszych przez najsurowszą, zaś w przypadku kary łącznej grzywny, dla osiągnięcia tych celów, kary jednostkowe grzywny należy skumulować. Należy dodać, że nie jest zastosowaniem zasady asperacji określenie, tak jak w niniejszej sprawie, na podstawie art. 86 § 2 k.k., na nowo, wysokości stawki dziennej, gdyż zgodnie z art. 86 § 2 k.k. należy to uczynić kierując się wskazaniem określonymi w art. 33 § 3 k.k., a ten ostatni przepis ten nie ma żadnego związku ze szczególnoprewencyjnymi lub ogólnoprewencyjnymi celami kary.

Niezależnie od powyższej niekonsekwencji, orzeczone kary łączne pozbawienia wolności i grzywny, uznać należy za rażąco niewspółmiernie surowe. Szczególnie widoczne jest to w przypadku kary grzywny, gdyż zastosowanie kumulacji winno mieć miejsce w sytuacjach skrajnych, wyjątkowych, kiedy cele, o których mowa w art. 85a k.k., nie mogą zostać osiągnięte inaczej, niż poprzez skumulowanie sankcji celem stworzenia przez karę łączną jak największej dolegliwości. Rażąca niewspółmierność jest jednak widoczna również w przypadku kary łącznej pozbawienia wolności, gdyż pomimo przyjęcia zasady asperacji, orzeczono ją w wymiarze bliskim kumulacji, co również zdaje się świadczyć o przekonaniu Sądu I instancji, że celów kary nie da się w tym przypadku osiągnąć poprzez sankcję bardziej wyważoną. Tymczasem, orzekając w sposób tak surowy, Sąd Okręgowy nie przywołał okoliczności, które by to dostatecznie uzasadniały. Organ I instancji ma rację, że skazany przez 11 lat popełnił wiele przestępstw i był kilkakrotnie karany, że popełniał przestępstwa przeciwko różnym dobrom prawem chronionym, w różny sposób oraz każdorazowo na szkodę innych osób. Sąd jednak dostrzegł i odnotował również to, że skazany prezentuje krytyczny stosunek do popełnionych przestępstw oraz ma pozytywną opinię z zakładu karnego. Powyższe, prawidłowo ustalone przesłanki, nie uzasadniają, wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, oceny, że jedynie kary łączne w wymiarze skumulowanym (kara łączna grzywny) lub zbliżonym do kumulacji (kara łączna pozbawienia wolności), pozwolą na osiągnięcie celów,

o których mowa w art. 85a k.k. Wprawdzie bowiem Sąd ten słusznie uznał, że historia karalności skazanego świadczy, iż orzekane wobec niego kolejne kary nie wywarły na niego spodziewanego wpływu wychowawczego, ale z drugiej strony organ I instancji nie uwzględnił, że obecnie odbywana kara przebiega bez zakłóceń, proces resocjalizacji nie nasuwa zastrzeżeń, zaś skazany krytycznie ocenia swoje wcześniejsze postępowanie. Sąd odwoławczy upatruje w tych ostatnich okolicznościach podstaw do uznania, że kary łączne pozbawienia wolności i grzywny w wymiarze niższym od orzeczonych przez Sąd Okręgowy, są w stanie spełnić cele wynikające z art. 85a k.k.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutów i wniosków apelacyjnych w zakresie, w jakim zmierzały one do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zastosowanie zasady pełnej absorpcji. Jak już wykazano wyżej, obrońca ma rację, że orzeczone kary łączne pozbawienia wolności i grzywny były rażąco niewspółmiernie surowe, ale postulat, by w związku z tym obniżyć je do ustawowego minimum, jest nieuprawniony. Prawdą jest, że proces resocjalizacji skazanego w warunkach izolacji penitencjarnej przebiega prawidłowo, przy czym skazany ma pozytywną opinię z zakładu karnego oraz krytycznie ocenia własne uprzednie zachowanie. Nie można jednak tracić z pola widzenia faktu, że połączone kary jednostkowe orzeczono za różnego rodzaju przestępstwa, popełnione na szkodę równych osób, a czyny te były popełniane w dłuższym okresie czasu. Zatem nie było podstaw do uznania, że zachodzi wyjątkowa sytuacja, w której uzasadnione jest orzeczenie kar łącznych w wymiarze równym najsurowszym z poszczególnych kar jednostkowych. Taka ocena byłaby zasadna jedynie wówczas, gdyby skazany popełnił wiele przestępstw wzajemnie podobnych, w stosunkowo zwartym okresie czasu. Wówczas, przy dodatkowym uwzględnieniu prawidłowego przebiegu resocjalizacji w zakładzie karnym, możnaby uznać, że kara łączna równa najsurowszej z kar jednostkowych stanowi odpowiednie podsumowanie całej działalności przestępczej skazanego. Skoro jednak owa działalność nie była jednorodna i miała miejsce w długim przedziale czasowym, to kary jedynie kary łączne wymierzone zgodnie z zasadą asperacji, niemniej łagodniejsze od wymierzonych przez Sąd Okręgowy, mogą zostać uznane za właściwie realizujące stawiane im cele.

W świetle powyższych ocen, zaskarżony wyrok należało na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. zmienić w sposób opisany w pkt I sentencji, zaś na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w pkt II orzec o utrzymaniu go w mocy w pozostałej części.

O zwolnieniu skazanego od wydatków za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., kierując się zasadą słuszności, tj. oceną, iż wywiedzenie apelacji nie było oczywiście bezpodstawne, prowadząc do korekty zaskarżonego nią wyroku na korzyść skazanego.